

ผลการสอนโดยอาจารย์ที่เลี้ยงต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิก
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข

นางสาว สุชีวา วิชัยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการพยาบาลศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-501-3

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12 พ.ย. 2546

19253643

**EFFECTS OF TEACHING BY PRECEPTORS ON CLINICAL PROBLEM SOLVING
ABILITY OF NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER
THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK INSTITUTE,
THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH**

Miss. Susheewa Wichaikull

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-501-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการสอนโดยอาจารย์ที่เลี้ยงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา
ทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาว สุชีวา วิชัยกุล
สาขา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสาร)

**สุชีวา วิชัยกุล : ผลการใช้ระบบอาจารย์ที่เลี้ยงต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทาง
คลินิกของนักศึกษาพยาบาล (EFFECTS OF TEACHING BY PRECEPTORS ON
CLINICAL PROBLEM SOLVING ABILITY OF NURSING STUDENTS, NURSING
COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK
INSTITUTE, THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)**

อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์, 169 หน้า ISBN 974-333-501-3

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ
แก้ปัญหาทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการสอนโดยอาจารย์ที่เลี้ยง และเปรียบเทียบ
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิกหลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ได้รับการสอน
โดยอาจารย์ที่เลี้ยงและกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตร
พยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่สอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ จำนวน 30 คน โดยสุ่มตัว
อย่างแบบแบ่งชั้นตามระดับGPA เข้าเป็นกลุ่มควบคุม15 คน กลุ่มทดลอง15 คน โดยนักศึกษา
พยาบาลในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติการพยาบาลคู่กับอาจารย์ที่เลี้ยงที่เป็นพยาบาลประจำการ ที่มี
ความชำนาญทางคลินิก สามารถสอน ให้คำแนะนำปรึกษา นิเทศ ประเมินผล เป็นตัวแบบที่ดี รวมทั้ง
เป็นทรัพยากรบุคคลที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาแบบตัวต่อตัวตลอดระยะเวลา 2 เดือน
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบประเมินศักยภาพอาจารย์ที่เลี้ยง คู่มืออาจารย์ที่เลี้ยง แบบ
ทดสอบความรู้อาจารย์ที่เลี้ยงและแบบประเมินกิจกรรมตามบทบาทอาจารย์ที่เลี้ยง 6 บทบาท ซึ่งผู้
วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เนื้อหา และผ่านการตรวจสอบความตรงกับความเที่ยงแล้ว เครื่องมือที่
ใช้ในการประเมินผลการทดลอง คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิกของนักศึกษา
พยาบาล(MEQ) โดยผู้วิจัยสร้างจากสถานการณ์จริงในคลินิก และผ่านการตรวจสอบความตรงในเนื้อ
หาและความเที่ยงแล้ว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ
ทดสอบที

ผลการวิจัยที่สำคัญ คือ

- 1.ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลอง หลังการ
ทดลอง สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2.ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่ม
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

#. 4077602736 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD ;PRECEPTORSHIPS/CLINICAL PROBLEM SOLVING ABILITY

SUSHEEWA WICHAIKULL,MISS;EFFECTS OF TEACHING BY PRECEPTORS
ON CLINICAL PROBLEM SOLVING ABILITY OF NURSING STUDENTS,NURSING
COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK
INSTITUTE, THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH.THESIS ADVISOR;
ASSO.PROF.VEENA JIRAPAET,Ph.D.169 pp.ISBN 974-333-501-3

The purposes of this quasi-experimental research were to compare clinical problem solving ability of nursing students and to compare clinical problem solving ability of nursing students between experiment group and control group.Subjects consisted of 30 nursing students whom were equally assigned to experimental group and control group. Nursing students in the experimental group worked closely with staff nurse who was teaching by using preceptors' 6 role on a one to one basis for a 2-month period. The instruments, used in this study, were developed by the researcher and test for content validity.The clinical problem solving ability was tested by the Modified Essay Question and obtained Internal reliability of 0.84. Data were analyzed by Mean standard deviation and t-test.

Major results of study were as follows:

- 1.The clinical problem solving ability of nursing students after the experiment were significantly higher than that before the experimental, at the .05 level.
- 2.After the experiment,the clinical problem solving ability of nursing students in the experiment group was significantly higher than that in the control group ,at the.05 level.

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก รศ.ดร.วีณา จีระแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ข้อคิด และแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดในแง่มุมต่างๆเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิจัยต่อไป

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาช่วยตรวจสอบความตรงในเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี และพยาบาลพี่เลี้ยงทุกท่าน ที่เอื้ออำนวยความสะดวกที่ทดลองและร่วมมือในการวิจัยทดลองในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ และอาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาลที่น่ารักทุกคนที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกและร่วมโครงการวิจัยทดลองในครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ที่ให้การสนับสนุนทุนบางส่วนในการวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือในงานเอกสารและในทุกเรื่องตลอดการศึกษา เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านผู้คอยสนับสนุนและให้กำลังใจจนกระทั่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

นางสาว สุชีวา วิชัยกุล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
สารบัญ.....	๘
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1.บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
1.3 ปัญหาในการวิจัย.....	6
1.4 แนวเหตุผลทฤษฎี.....	6
1.5 สมมุติฐานการวิจัย.....	7
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2.แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดและระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่เลี้ยง.....	24
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิก.....	44
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
2.5 กรอบแนวคิด.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.วิธีดำเนินการวิจัย.....	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
4.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5.สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	89
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	93
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	94
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	95
6.รายการอ้างอิง.....	97
7.ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	104
ภาคผนวก ข โครงการอบรมอาจารย์พี่เลี้ยง.....	107
ภาคผนวก ค ตัวอย่างคู่มืออาจารย์พี่เลี้ยง.....	113
ภาคผนวก ง สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ภาคผนวก จ. ตัวอย่างแบบทดสอบความรู้อาจารย์พี่เลี้ยง.....	144
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแบบประเมินศักยภาพอาจารย์พี่เลี้ยง.....	147
ภาคผนวก ช. ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิก...	149
ภาคผนวก ซ. ตัวอย่างแบบประเมินกิจกรรมตามบทบาท อาจารย์พี่เลี้ยง 6 บทบาท.....	154
ภาคผนวก ฌ. ตัวอย่างหนังสือ.....	156
ประวัติผู้วิจัย.....	160

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนข้อสอบ เอ็ม อี คิว.....	70
ตารางที่ 2 แสดงเวลาเฉลี่ยที่ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการทำแบบวัดความสามารถ ในการแก้ปัญหาทางคลินิก และเวลาที่ปรับแล้ว.....	73
ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างของแบบวัด MEQ ในงานวิจัย.....	77
ตารางที่ 5 แสดงการดำเนินการวิจัย.....	83
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทาง คลินิกของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	85
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิก ของนักศึกษาพยาบาลแยกตามขั้นตอนการแก้ปัญหาในกลุ่มควบคุม.....	86
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคลินิก ของนักศึกษาพยาบาลแยกตามขั้นตอนการแก้ปัญหาในกลุ่มทดลอง.....	87
ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา ทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	88

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย